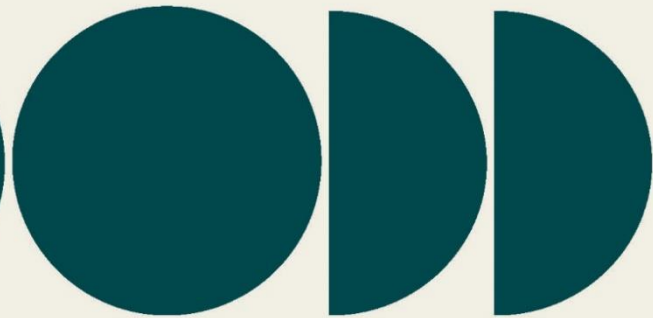

Hyvinvointisuunnitelma

2022-2025

Sisällys

Hyvinvointisuunnitelman tehtävä	3
Kunnan ja hyvinvointialueen työnjako – Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen säilyy kuntien vastuulla	3
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa eli HYTE-kerroin	6
Hyvinvoinnin tila Kokkolassa	9
Hyvinvointisuunnitelman nivoutuminen kaupunkistrategiaan ja muihin ohjausasiakirjoihin	10
Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet	12

Hyvinvointisuunnitelman tehtävä

Hyvinvointisuunnitelma on yksi kaupunkistrategiaa toteuttava ja tarkentava kehittämisohjelma. Valtuustokauden ajaksi laadittava hyvinvointisuunnitelma määrittelee tavoitteet hyvinvointityölle. Hyvinvointisuunnitelma on työväline hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulman kytkemiseksi osaksi kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista sekä päätöksentekoa. Tavoitteena on, että kaupungin hyvinvointityö nivoutuu kiinteäksi osaksi kaupungin strategista johtamista, joten asetetut tavoitteet valtuustokaudelle 2022–2025 linkittyvät tiiviisti kaupungin strategiaan.

Kunnan hyvinvoinnin edistämistehtävä on laaja ja se edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimialojen kesken. Hyvinvointityössä perinteisten hyvinvointityön sisältöjen lisäksi tulevaisuudessa korostuvat erityisesti myös työllisyys ja toimeentulo sekä elinoloihin liittyvä elinympäristönäkökulma. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa nykyisen suunnitelmakauden aikana. Uudistuksella on vaikutus hyvinvointityön tekemiseen ja siihen liittyviin yhteistyön rajapintoihin. Suunnitelmakauden aikana onkin tarpeen tarkastella kunnan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä, sen rakentumista ja toimivuutta. Lisäksi kuntien hyvinvointitehtävään katsotaan kuuluvaksi myös yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kunnan hyvinvointityön moninaisuus tuo osaltaan haasteita myös kunnan hyvinvoinnin edistämisen johtamistyölle.

Kunnan ja hyvinvointialueen työnjako – Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen säilyy kuntien vastuulla

2023 alkaen vastuu sote-palvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Kunnalla on merkittävä rooli muun muassa näissä tehtävissä:

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- koulutus (varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus)
- vapaa sivistystyö
- taide-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut
- liikuntapalvelut
- nuorisopalvelut

Elinympäristön kehittäminen

- maapolitiikka
- tieverkot, kaavoitus, liikenne
- vesi- ja jätehuolto
- ympäristönsuojelu
- rakennusvalvonta ja asuntotoimi

Elinvoiman edistäminen

- vetovoimaisuus
- työttömyyden ehkäisy
- elinkeinopolitiikka (yritysneuvonta, yritystontit, alueen markkinointi)
- kotouttaminen

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- yhteisöllisyys
- kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- viestintä ja vuorovaikutus
- asukkaiden omaehtoinen toiminta

Uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen omassa toiminnassaan sekä ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Niillä alueilla, joilla on siirretty tai siirretään ympäristöterveydenhuollon tehtävät osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa, on mahdollisuus jatkaa toimintaa hyvinvointialueiden kanssa tehtävän sopimuksen perusteella.

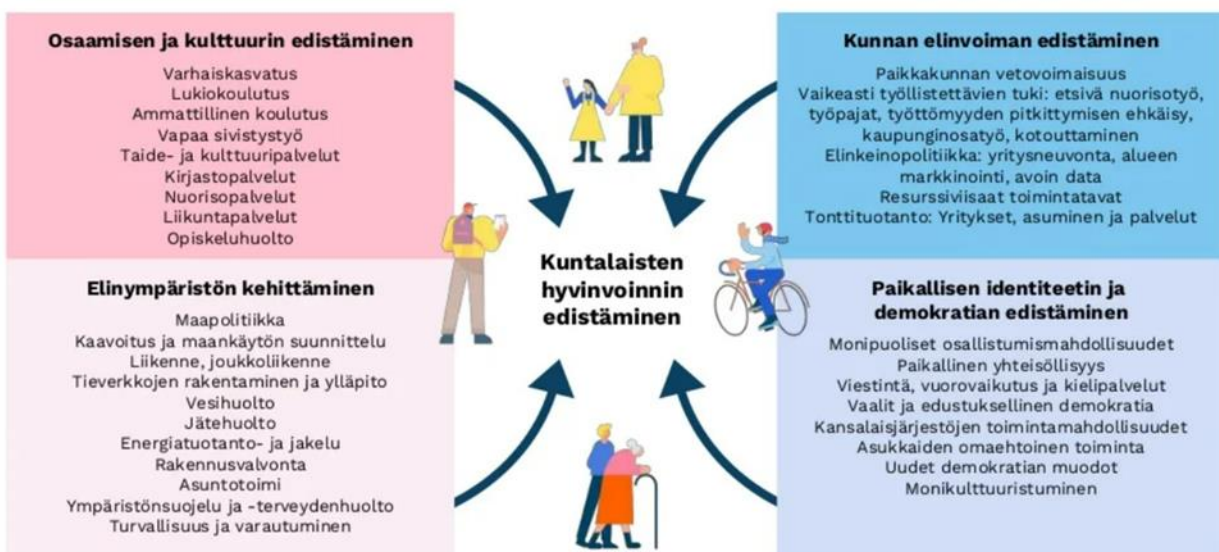
Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Päätöksenteossa tulee huomioida päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on nimettävä vastuutaho.

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle edellä mainituista asioista valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma myös hyvinvointialueelle. Kunnan ja hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

Lähde: soteuudistus.fi

Mitä kunta tekee tulevaisuudessa?

Kuva: Kuntaliitto

Hyvinvointialueen rooli:

Hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia alueita, jotka vastaavat sekä sosiaali- ja terveystalouden että pelastustoimen järjestämisestä.

Sosiaalihuolto

- sosiaalityö, sosiaaliohjaus, sosiaalinen kuntoutus
- perhehoito, perhetyö, kotihoito
- asumispalvelut, laitospalvelut, liikkumista tukevat palvelut
- päihdetyö, mielenterveystyö
- kasvatus- ja perheneuvonta, perheoikeudelliset palvelut
- vammaispalvelut
- ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki, sosiaalinen luototus
- kuntouttava työtoiminta, omaishoidon tuki
- lastensuojelu, opiskeluhuollon kuraattoripalvelut

Pelastustoimi

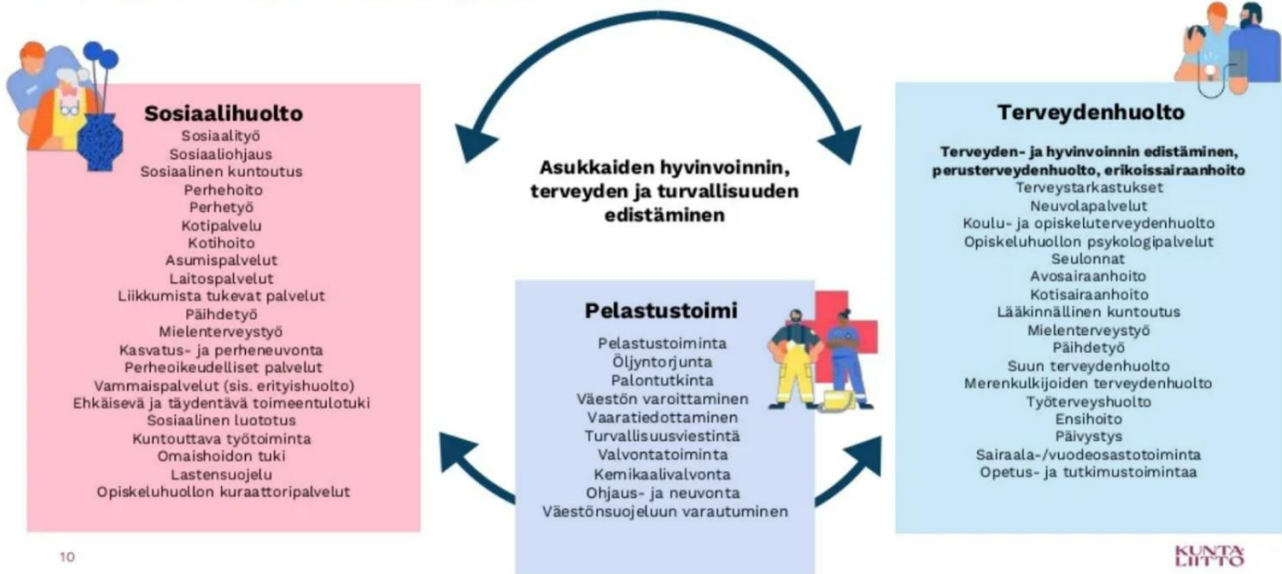
- pelastustoiminta, öljyntorjunta, palontutkinta
- väestön varoittaminen, vaaratiedottaminen, turvallisuusviestintä
- valvontatoiminta, kemikaalivalvonta, ohjaus- ja neuvonta
- väestönsuojeluun varautuminen

Terveydenhuolto

- terveystarkastukset, neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologipalvelut,
- seulonnat, avosairaanhoito, kotisairaanhoito
- lääkinällinen kuntoutus, mielenterveystyö, päihdetyö
- suun terveydenhuolto
- merenkulkijoiden terveydenhuolto, työterveyshuolto
- ensihoito, päivystys
- sairaala- vuodeosastotoiminta
- opetus- ja tutkimustoiminta

Lähde: soteuudistus.fi

Mitä hyvinvointialue tekee tulevaisuudessa?

Kuva: Kuntaliitto

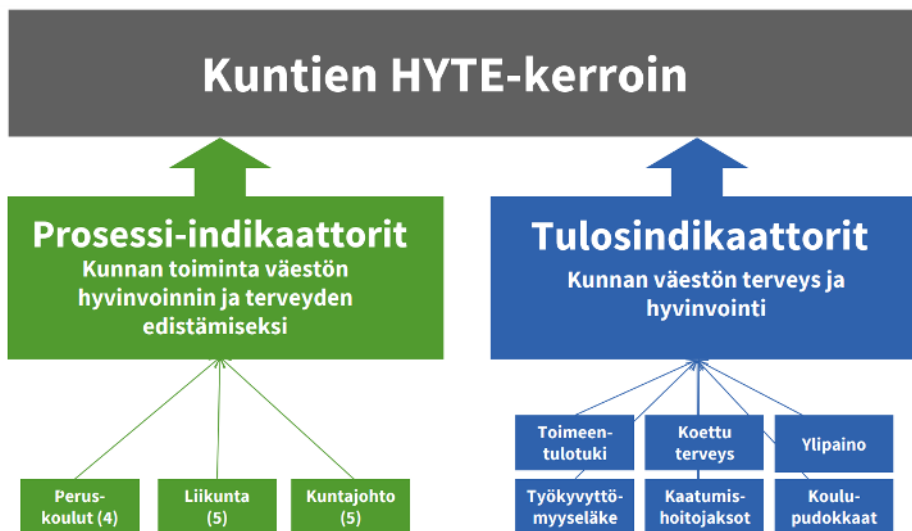
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa eli HYTE-kerroin

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Lähde: THL, Hyte-kerroin – kannustin kunnille

Kuva: THL

Jaettava summa on noin 100 miljoonaa euroa. Tämä ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtionosuuteen. Kunta voi käyttää saamansa summan valtionosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

Käytännössä kunnan saama summa lasketaan seuraavasti:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin.

Tämänhetkisen tilanteen mukaan Kokkola saisi HYTE-kertoimen perusteella rahaa **917 100 €**.

		2018	2020	2021
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Kokkola	10,2	19,2	19,2
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340		64	70	68
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339		81	94	94
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338		47	47	42
	yhTEensä			

Kokkola suhteessa verrokkikuntiin – HYTE-kerroin euroa /asukas:

Kokkola	19,2
Seinäjäjoki	18,8
Mikkeli	18,1
Porvoo	16,7

PROSESSI-INDIKAATTORIT

Peruskoulut

Oppilaiden **poissaolotuntien kokonaismäärää seurataan.**

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein.

Koulussa noudatetaan kouluruokailuosuista koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Koulussa on **pitkät liikuntavälitunnit.**

Liikunta

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle **liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.**

Kunnassa järjestetään **kohdennettuja liikkumisryhmiä** liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten päätösten **vaikutusten ennakoarviointiin.**

Lasten ja nuorten **liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain** hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.

Kunnassa toimii **poikkihallinnollinen työryhmä**, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

Kuntajohto

Tarkastuslautakunnan tekemässä **arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain** kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Valtuustolle **raportoidaan vuosittain** väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa **määritellään vuosittain mittarit**, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

Kunnassa toimii tehtävään nimetty **asiantuntija joka koordinoi** hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Kunnan palveluiden kehittämisessä **hyödynnetään asiakasraateja ja -foorumia.**

Tulosindikaattorit – muutos

TULOSINDIKAATTORIT

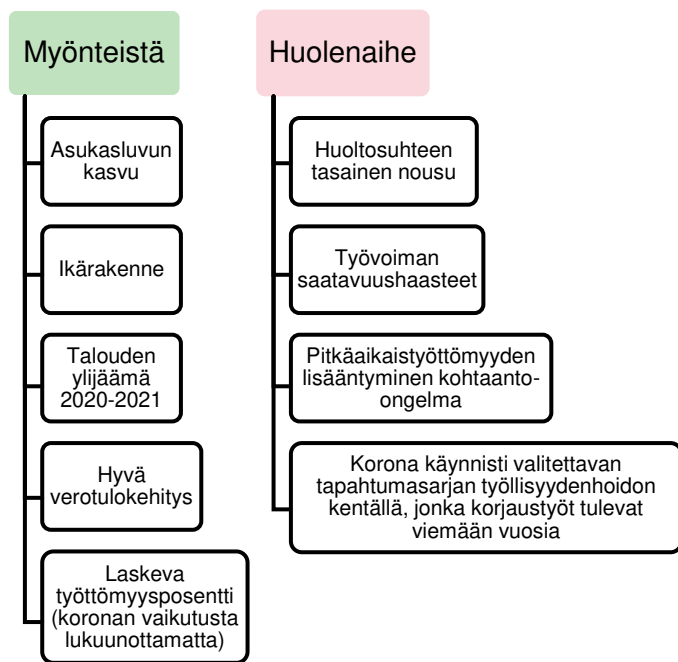
Sotkanet numero	Indikaattori	Lähde
286	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveys-kysely
3906	Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveys-kysely
3219	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Tutkinto-rekisteri
234	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Toimeentulotukirekisteri
306	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Eläketurva-keskus
3959	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	Hoitoilmoitusjärjestelmä

Hyvinvoinnin tila Kokkolassa

Kokkolan kaupungin [Laaja hyvinvointikertomus 2018–2021](#) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 29.8.2022. Laaja hyvinvointikertomus tarkastelee monipuolisesti kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilaa kyseisenä ajanjaksona sekä kaupungin hyvinvoinnin edistämisen toimia eri toimialoilla. Tarkastelussa on myös aikaisemman hyvinvointisuunnitelman (2018–2021) tavoitteiden toteutuminen.

Alla on kooste hyvinvointikertomuksen perusteella hahmottuneista keskeisimmistä asukkaiden hyvinvointia kuvaavista seikoista jaoteltuna myönteisiin asioihin ja huolenaiheisiin:

Talous ja elinvoima

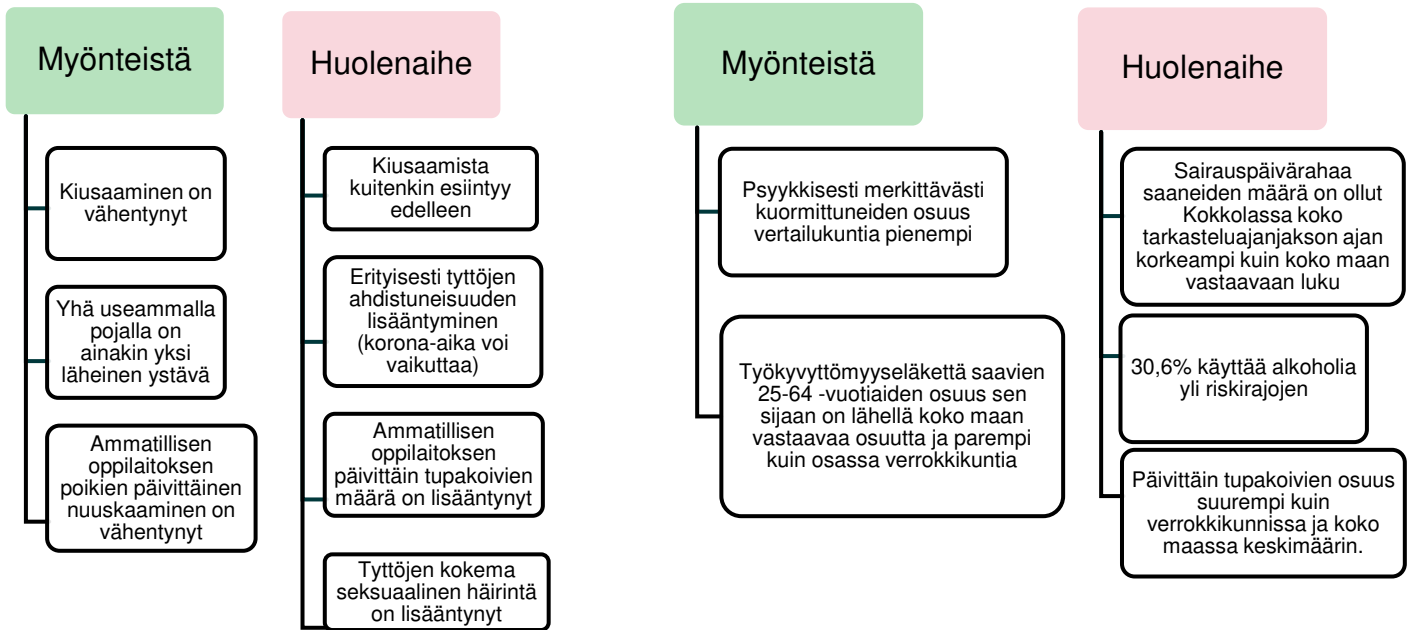

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

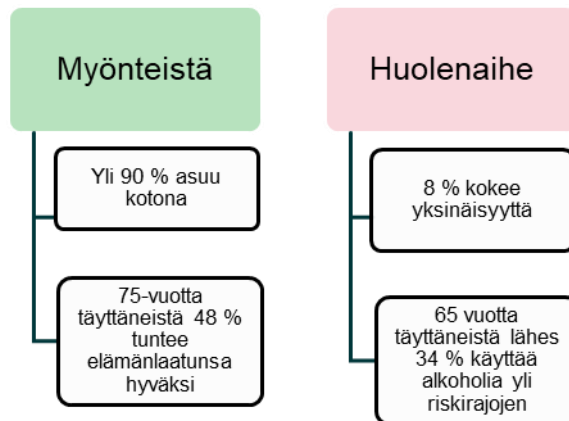

Nuoret ja nuoret aikuiset

Työkäiset

Ikäihmiset

Hyvinvointisuunnitelman nivoutuminen kaupunkistrategiaan ja muihin ohjausasiakirjoihin

Kokkolan kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunkistrategian 2022–2025 valtuustossa 7.3.2022. Hyväksytty kaupunkistrategia on ohjannut hyvinvointisuunnitelman tekoa vahvasti ja kaupunkistrategiasta on johdettu painopisteitä, joiden nähdään erityisesti vaikuttavan hyvinvoinnin edistämiseen. Kaupunkistrategiasta johdetut painopisteet ovat seuraavat:

1 Lapsiystävällisyys

- Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen.
- Laadukas ja turvallinen varhaiskasvatus ja opetus, joissa tarjotaan kasvun ja oppimisen riittävä tuki.
- UNICEFin lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman mukaisen työn jatkaminen ja statuksen säilyttäminen.
- Perheiden hyvinvoinnin tukeminen.
 - Monialainen yhteistyö lasten arjen palveluissa.
- Lasten ja nuorten aito osallistaminen.
 - Lapsinäkökulman huomioiminen päätöksenteossa.

2 Elämyksellisyys

- Monipuoliset asumisen vaihtoehdot, turvalliset ja viihtyisät elinympäristöt sekä elävä kaupunkikeskusta ja aktiiviset kylät.
- Monipuolinen ja omaleimainen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonta,
 - lähiliikunta- ja luontopalvelut
 - merkityksellinen ja monipuolinen vapaa-aika
 - toimivat ja saavutettavat tilat
- Kokkola-henki - Osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.

3 Kestävästi kehittyvä

- Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomioiminen päätöksenteossa ja resursseissa.
- Ilmastotietoisuuden lisääminen ja kotitalouksien tukeminen

4 Toimivat työmarkkinat

- Työllisyyden hoidon asiakastyön painopiste nuorissa ja nopeasti työhön siirtyvissä.
- Tuemme työelämään siirtymistä myös osittain ja luomme konkreettiset toimintatavat heille, joiden työkyky ei riitä työmarkkinoille.

Muut hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Valtuustokauden 2022–2025 aikana hyvinvointityötä tukevat myös kaupungin eri toimialojen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät asiakirjat:

- Varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kehittämissuunnitelma
- Elinvoimaohjelma
- Osallisuusohjelma
- Kotouttamisohjelma
- Henkilöstöohjelma
- Viestinnän kehittämissuunnitelma
- Maankäyttö- ja asuntopoliittinen ohjelma
- Kokkolan strateginen aluerakennepohja
- Pyöräilyn edistämishuolto
- Suomen UNICEFin lapsiystävällinen kunta – mallin mukaiseen kehittämistyöhön sitoutuminen
- Hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta - kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vastualueiden kehittämissuunnitelma 2022–2025
- Talousarvio- ja suunnitelma
- Konserniohje ja omistajapoliittiset linjaukset

Hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 tavoitteet ja toimenpiteet

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet nousevat kaupunkistrategiasta 2022–2025. Tavoitteet on ryhmitelty elämyksellisyyden, lapsiystävällisyyden, kestävä kehityksen ja toimivien työmarkkinoiden kokonaisuuksiksi. Soiten hyvinvointisuunnitelma on haluttu ottaa mukaan Kokkolan kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan nostamalla sieltä teemoiksi: terveelliset elintavat, turvallisuuden edistäminen, mielenterveyden edistäminen sekä lasten ja nuorten hyvinvointi. Näiden teemojen lisäksi teemoiksi on valittu osallisuuden edistäminen ja yleinen hyvinvoinnin lisääminen.

Hyvinvointikertomuksesta nousseisiin asukkaiden hyvinvointiin liittyviin huolenaiheisiin on kiinnitetty huomioita hyvinvointisuunnitelman toimenpiteissä. Toimenpiteistä on pyritty tekemään mahdollisimman selkeitä ja tarkkoja. Toimenpiteillä on yhteys myös strategisen johtamisen työkalu Targetoriin kirjattujen toimenpiteiden kanssa. Jokaiselle toimenpiteelle on nimetty vastuutaho sekä toimenpiteen toteutumisen seurantatapa, jotta toimenpiteiden toteutumista voidaan seurata vuositasolla. Vuosittaisessa tarkastelussa on myös mahdollista lisätä uusia toimenpiteitä mukaan ja vastaavasti poistaa toteutuneita, valmiiksi saatuja toimenpiteitä. Huomioitavaa on myös Targetoriin tehtävien muutosten päivittäminen hyvinvointisuunnitelmaan.

ELÄMYKSELLISYYS

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA
Tavoite: Monipuoliset asumisen vaihtoehdot, turvalliset ja viihtyisät elinympäristöt sekä elävä kaupunkikeskusta ja aktiiviset kylät			
Varmistetaan asukkaille viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö ylläpitämällä joustavia liikennereittejä, -alueita ja liikkumismahdollisuuksia.	lapset nuoret työikäiset ikäihmiset	turvallisuuden edistäminen/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kaupunkirakentaminen, infrarakentaminen, kaupunkisuunnittelu Seuranta: vuosittaiset liikenneturvallisuustilastot, liikenneväylien kunnossapidon tilastot, hoidetut puistot (ha) ja lähiliikuntapaikat
Liikkuminen Kokkolassa on sujuvaa ja turvallista. Kevyen liikenteen verkko on turvallinen ja laajuudeltaan kattava. Kevytliikenneverkko-suunnitelman (2021) toteuttaminen suunnittelun osalta.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkisuunnittelu, infra Seuranta: verkostosuunnitelmaan liittyvät hankkeet (lkm/pituus)
Urheilupuiston-Tapahtumapuiston ohjaukseen ja suunnitteluun sekä toteutukseen osallistuminen.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat	Vastuutaho: kaupunkiympäristö ja liikuntapalvelut Yhteistyökumppanit: Urheilupuisto Oy, seurat ja tapahtumajärjestäjät Seuranta: urheilupuiston suunnitelmien ja toteutuksen eteneminen
Tavoite: Monipuolinen ja omaleimainen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonta			
Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liikunnan avulla tavoittaen erityisesti terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvia.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat	Vastuutaho: liikuntapalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue, yhdistykset ja järjestöt Seuranta: liikuntaneuvonnan, ohjattujen liikuntaryhmien ja erityisliikuntakortti – palvelun käyttäjämäärien kehitys
Luontoliikunta- ja retkeilyreittien suunnitelmallinen kehittäminen hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti. Luontoreittien käytön seuranta.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat, mielenterveyden edistäminen	Vastuutaho: liikuntapalvelut ja kaupunkiympäristö Yhteistyökumppanit: yhdistykset Seuranta: toteutetut hankkeet ja palautteet, käyttäjämäärät

Liikkeelle innostavien ja saavutettavien (lähi)liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen käyttäjiä vahvasti osallistaen.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat	Vastuutaho: liikuntapalvelut, puistot ja liikuntapaikat Yhteistyökumppanit: kuntalaiset, seurat ja yhdistykset Seuranta: liikuntaolosuhteiden käytön kehitys, toteutetut hankkeet ja palautteet
Henkisesti ja sosiaalisesti aktivoivan ja virikkeellisen elämänsisällön inklusiivinen tuottaminen taiteesta ja kulttuuriperinnöstä, Club Renlund tapahtumatarjonta.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	mielenterveyden edistäminen	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: koettu hyvinvointi ja elämän laatu, osallistumisaktiivisuus
Kokkolan Harrastamisen Suomen mallista (KOHASU) pysyvä toimintatapa kuntaan.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: KOHASU-tiimi, opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: kulttuuri- ja liikuntapalvelut, seurat, yhdistykset ja muut harrastustoiminnan järjestäjät Seuranta: KOHASU-toiminnan jatkuminen
Kulttuurikasvatuksen vakiinnuttaminen ja vahvistaminen yhdessä varhaiskasvatus -ja opetuspalvelujen sekä toimijaverkoston kanssa	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kulttuuripalvelut Yhteistyökumppanit: varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut, alueellinen kulttuuritoimijoiden verkosto Seuranta: kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan toteutuminen Kokkolan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.
Kesäajan maksuttomien toimintojen kehittäminen eri ikäisille lapsille ja nuorille eri puolilla Kokkolaa.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: nuorisopalvelut Yhteistyökumppanit: kulttuuri- ja liikuntapalvelut Seuranta: toteutuneiden kesätoimintojen määrä.
Museopedagogian edutainment palveluvalikoiman aktiivinen tarjoaminen ja monipuolistaminen	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: palveluiden käyttö määrä ja perheiden aktivoituminen
Kirjasto toimii aktiivisena tapahtumaympäristönä ja edistää kaikenikäisten lukemista, kirjallisuutta ja kulttuuria sekä tarjoaa kuntalaisille pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kirjastopalvelut Yhteistyökumppanit: kuntalaiset, yhdistykset, järjestöt Seuranta: kokonaislainausmäärät, fyysisten käyntien määrä, verkkokäyntien määrä, tapahtumien määrä
Kansallisen kaupunkipuiston (KKP) hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen osallistuminen. KKP tarjoaa virkistysmahdollisuuksia kaupunkilaisille, se myös säilyttää kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajana, eheänä kokonaisuutena – kaupunkilaisten olohuoneena.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö, sivistyskeskus, keskushallinto Seuranta: hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuminen
Kokkolan seudun opisto tarjoaa kuntalaisille monipuolisesti erilaisia kursseja ottaen huomioon alueelliset omaleimaisuudet ja tarpeet sekä osallistuu opiston toimintaa tukeviin tapahtumiin alueella että tuottaa niitä.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: Kokkolan seudun opisto Yhteistyökumppanit: alueilla toimivat yhdistykset ja järjestöt sekä eri alojen toimijat Seuranta: asiakaspalautteet ja kurssipalautteet. Tapahtumiin osallistumisten ja opiston omien tapahtumien määrä.
Tavoite: Kokkola-henki - Osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen			
Ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen ja toimintakyvyn edistäminen tarjoamalla vapaa-ajan toimintoja ja mahdollisuuksia muiden kohtaamiseen.	ikäihmiset	mielenterveyden edistäminen/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen/ terveelliset elintavat	Vastuutaho: kaikki ikäihmisille vapaa-ajan toimintoja tarjoavat tahot Yhteistyökumppanit: voimaa vanhuuteen työryhmä, paikallinen ja alueellinen kulttuuritoimijaverkosto Seuranta: toteutuneiden toimintojen määrä
Aktiivinen yhteistyö urheiluseurojen ja muiden liikuntaa järjestävien toimijoiden kanssa.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: liikuntapalvelut Yhteistyökumppanit: seurat, yhdistykset ja muut liikunta-alan toimijat Seuranta: yhteistyöhankkeiden ja -verkostojen aktiivisuuden kehitys; toiminnot ja osallistujamäärät
Aktiivinen yhteydenpito kulttuuritoiminnan paikalliseen yhteistyöverkoston sekä järjestökentän omatoimisuuden tukeminen.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kulttuuripalvelut Yhteistyökumppanit: kulttuurijärjestökenttä ja muut kulttuuritoimijat Seuranta: kolmannen ja neljännen sektorin kulttuuritoiminnan aktiivisuuden kehitys; toimintojen ja tapahtumien määrällinen kehitys ja osallistujamäärät

Asukkaiden osallisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä karttapohjaisilla kyselyillä, hankekohtaisilla työpajoilla ja hankkeiden suunnittelun kehittämisellä.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö Seuranta: kyselyjen ja työpajojen lukumäärät. Yhteiset maastokäynnit (lkm).
Henkisen ja kollektiivisen ankuroitumisen vahvistaminen paikkakuntaan inklusiivisesti kulttuuriperinnön keinoin.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	osallisuuden edistäminen/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: asukasosallisuus
Yhteenkuuluvuuden ja identiteetin sekä merkityksellisen elämänsisällön, henkilökohtaisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tuki taiteen ja kulttuuriperinnön keinoin.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: KHRM museo, Kokkolan seudun opisto, Lasten ja nuorten kuvataidekoulu Seuranta: koettu hyvinvointi ja elämänlaatu, osallistumisaktiivisuus
Kokkolan seudun opisto kehittää yhteisöllisyyteen kannustavaa toimintaympäristöä ja vahvistaa yhteistyötä ja verkostoa opiston toimintaa tukevien kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden sekä muiden sidosryhmien kanssa.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: Kokkolan seudun opisto Yhteistyökumppanit: yhdistykset, järjestöt ja eri alojen toimijat alueella, mm: Taito Keski-Pohjanmaa, kylä- ja kuoroyhdistykset, Kulttuurikorjaamo, Loistavaa -verkosto Seuranta: Taidepiha-projektin eteneminen rakennusvaiheeseen. Yhteistoimijoiden ja tapaamisten määrä. Yhteistyön tuloksena syntyneet kehittämisideat ja toiminnot

LAPSIYSTÄVÄLLISYYS

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA
Tavoite: Laadukas ja turvallinen varhaiskasvatus ja opetus, joissa tarjotaan kasvun ja oppimisen tuki			
Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä.	lapset	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kaikki toimialat, joilla palveluja lapsille Seuranta: seurataan kouluterveyskyselyn avulla
Turvallisen kasvuyhteisön edistäminen varhaiskasvatuksessa erityisenä painopistealueena varhaiserityiskasvatus mm. lisätään varhaiskasvatuksen henkilöstöä.	lapset	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: varhaiskasvatuspalvelut Seuranta: kuntalaisten tyytyväisyys palveluihin mitataan varhaiskasvatuspalveluiden asiakaskyselyllä, osaavan ja pätevän henkilöstön saaminen
Ihmeelliset vuodet (TCM) -toimintamallin kehittäminen kouluilla yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Opettajien ryhmänhallintamenetelmän tarkoituksena on edistää lasten sosio-emotionaalista kehitystä, parantaa opettajan ja oppilaan vuorovaikutusta ja vahvistaa koulun ja kodin yhteistyötä.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: koulutettujen ohjaajien määrä (luokanopettajat ja erityisopettajat)
Yhteisöllisyyden ja turvallisuuden lisääminen kouluympäristössä nuorisotyön keinoin.	lapset ja nuoret	turvallisuuden lisääminen	Vastuutaho: nuorisopalvelut Seuranta: koulunuorisotyön piirissä olevien koulujen/oppilaiden määrä, koulunuorisotyön arviointi (nuoret, koulujen henkilökunta), koulunuorisotyön itsearviointi.
Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen päiväkotii- ja kouluruokailussa.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: ruokapalvelut Seuranta: tuotetaan ruokalistan mukaista, ravitsemussuosituksiin perustuvaa koulu- ja päiväkotiruokaa, seurataan ruokailijamääriä ja hävikkiä, Jamix-menu palautejärjestelmän kautta seurataan säännöllisesti kokemusta ruoan maittavuudesta

Tavoite: UNICEFin lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman mukaisen työn jatkaminen ja statuksen säilyttäminen

Päätösten lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakoimiseksi ja seuraamiseksi toimialat ja vastuualueet laativat Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA), silloin kun päätöksellä on vaikutusta lapsen etuun ja lapsen oikeuksien toteutumiseen	lapset ja nuoret	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaikki lapsiin kohdistuvia päätöksiä tekevät viranhaltijat. Seuranta: valmistuneet lapsivaikutusten arvioinnit
Toimialat ja vastuualueet huomioivat lapsiystävällisyyden edistämisen talousarvioissaan.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kaikki talousarvioita valmistelevat viranhaltijat Seuranta: lapsen oikeuksien ja lapsiystävällisyyden edistämiseen tähtävien toimenpiteiden määrä, hyte-raksi Targetorissa
Turvallisten koulureittien edistäminen.	lapset ja nuoret	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö, opetuspalvelut Seuranta: verkostosuunnitelmaan liittyvät hankkeet (lkm/pituus)
Lapsille ja nuorille turvallisen kaupunkiympäristön vahvistaminen.	lapset ja nuoret	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: nuorisotoimi Seuranta: jalkautuvan nuorisotyön määrä (tunnit), jalkautuvassa työssä kohdattujen nuorten määrä
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointirahaston hyödyntäminen yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Taloudellisen kynnyksen madaltaminen kulttuuri- ja liikuntatoimintaan osallistumisessa.	lapset, nuoret ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kulttuuri- ja liikuntapalvelut, sivistystoimen hyvinvointi- ja osallisuustiimi Yhteistyökumppanit: Nuorisopassi, hyvinvointialue, järjestöt Seuranta: rahastosta myönnettyjen avustusten rahasumma, nuorten kulttuuri- ja liikuntaharrastuksia tukevien toimintamallien käyttöönotto ja edun käyttö nuorten parissa.

Tavoite: Perheiden hyvinvoinnin tukeminen

Lapset puheeksi -toiminnan jatkaminen ja kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Lapset puheeksi -työ on kehitetty tukemaan lasten ja perheiden pärjäävyyttä isoissa tai pienissä arjen muutoksissa tai vaikeuksissa.	lapset ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: Lapset puheeksi -menetelmäosaajien määrä sekä käytyjen Lapset puheeksi -keskustelujen määrä
---	------------------------	-------------------------------	---

Tavoite: Lasten ja nuorten aito osallistaminen

Laaditaan lasten ja nuorten osallisuuden kehittämissuunnitelma.	lapset ja nuoret	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: opetus- ja nuorisopalvelut Seuranta: asiakirja ja mallinnos tuotetaan valmiiksi.
Koulujen, varhaiskasvatustilojen ja lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa kuullaan ja osallistetaan lapsia ja nuoria. Pysyvä toimintatapa lasten ja nuorten osallistamiseksi kaupungin rakennushankkeissa.	lapset ja nuoret	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö ja sivistystoimi Seuranta: pysyvä toimintatapa lasten ja nuorten osallistamiseksi kaupungin rakennus- tai investointihankkeissa, Targetorissa osallisuuskyselyiden määrät
Lasten osallisuuden vahvistaminen ja identiteetin rakentumisen tuki taiteen ja kulttuuriperinnön keinoin, edutainment palveluvalikko	lapset	osallisuuden edistäminen/ lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: koettu identiteetti ja juurien rakentuminen, osallistuneiden määrä

KESTÄVÄSTI KEHITTYVÄ

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA
Tavoite: Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomioiminen päätöksenteossa ja resursseissa			
Kaupunki tekee kevään 2023 aikana tarvittavat päätökset ja toimenpiteet Hinku-kriteerien täyttämiseksi. Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastomuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: koko kaupunkiorganisaatio Seuranta: Mittarit täydentyvät ilmastotavoitteiden hyväksymisen jälkeen
Tavoite: Ilmastotietoisuuden lisääminen ja kotitalouksien tukeminen			
Ympäristökasvatus luontokoulun avulla.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kaupunkiluvitus ja opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: Nuorisokeskus Villa Elba Seuranta: toteutuneet luontokoulu- ja kummituokkapäivät (kpl)
KEKO (Kestävä Kokkola -hanke). Hanke tuo ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen rakenteelliseksi osaksi Kokkolan perusopetuksen toimintaa.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: Nuorisokeskus Villa Elba ja muut hanketoimintoihin osallistuvat tahot Seuranta: toteutuneiden hanketoimenpiteiden seuranta

TOIMIVAT TYÖMARKKINAT

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA
Tavoite: Työllisyyden hoidon asiakastyön painopiste nuorissa ja nopeasti työhön siirtyvissä			
Nuorille suunnattujen ohjaus - ja neuvontapalveluiden ja palveluohjauksen tarjoaminen. Ohjaamo-toiminta ja etsivä nuorisotyö.	nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: nuorisopalvelut Seuranta: Ohjaamo-toiminnan ja etsivän nuorisotyön asiakkuudet
Uusien palvelumallien ja alueellisen yhteistyön kehittäminen nuorten työllisyyspolkuihin.	nuoret, työikäiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: Alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä työnhakijoista vähenee vuoden 2022 tilanteesta
Tavoite: Tuemme työelämään siirtymistä myös osittain ja luomme konkreettiset toimintatavat heille, joiden työkyky ei riitä työmarkkinoille			
Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja yhdistyksille myönnettävät harkinnanvaraiset avustukset.	työikäiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: kuntakokeilun ja työkyvyn tiimin asiakasmäärät ja ohjaukset. Yhdistysten avustukset (summa/määrä).

Lähteet:

Kuntaliitto: Kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät ja yhteistyö -diasetti (<https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sote-uudistus-ja-kuntaliitto/sote-muutostuki/kuntien-ja-hyvinvointialueiden-yhteistyö-ja-yhdyspinnat>)

Sote-uudistus.fi – Kunnat (<https://soteuudistus.fi/kunnat>)

Sote-uudistus.fi – Hyvinvointialueet (<https://soteuudistus.fi/hyvinvointialueet->)

THL: Hyte-kerroin – Kannustin kunnille (<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>)

THL: Hyte-kerroin kannustaa kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (<https://www.slideshare.net/THLfi/hytekeroiin-kannustaa-kuntia-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamiseen>)